

GUIÓ HOMENATGE DELS ESCRITORS DE EL PONT A MIQUEL PERIS I SEGARRA EN EL 25 ANIVERSARI DEL SEU TRASPÀS

1-ACTUACIÓ D'ARTUR ÁLVAREZ, INTERPRETA 'A LA TORRE DE MARFIL'

2-SUSANNA:

Molt bona vesprada a tots. Acabem d'escoltar 'A la Torre de Marfil', poema que Miquel Peris i Segarra va escriure l'1 de novembre 1966 i que està publicat en el seu primer llibre, (Afanys primaverals 1966-1977). Qui l'ha musicat i interpretat és el cantautor castellonenc i també escriptor, Artur Álvarez, i és una de les cançons que podem trobar en el CD "A recer de la mar" Homenatge 25 aniversari del traspàs del poeta i fill predilecte de Castelló, Miquel Peris i Segarra. En este projecte d'Artur, l'acompanyen 6 poetes: Lluís Meseguer, Josep Porcar, Antoni Albalat, Joan B. Campos, Romà Bernat, i Vicent Jaume Almela, junt a Vicent Pau Serra i Josep Antoni Pradells. El 4 de maig, es presentarà el CD al teatre principal de Castelló, amb un espectacle que comptarà amb la dramatització de l'actor Miguel Ángel Prades i la pintura en directe de Lorenzo Ramírez i serà presentat per Isabel García Mañá.. Li agraïm a Artur la seua participació en l'homenatge d'esta vesprada en què tindrem la sort de poder fer un xicotet tast d'eixe treball.

El mateix agraïment per a Carles Álvarez, de Castelló, director musical de la banda que acompanya Artur Álvarez, son pare. Carles és compositor, arranador, productor, músic, enginyer de gravació. I sens dubte, una peça fonamental en el projecte que els acabe de mencionar "A recer de la mar" -

Ell serà esta vesprada l'encarregat d'acaronar el piano per a posar música a les paraules. Les paraules dels escriptors del Pont, que som qui hui, 20 d'abril retem homenatge al mestre Peris en complir-se 25 anys de la seua desaparició.

I, aprofitem l'avinentesa per a explicar-los breument, si hi ha entre el públic gent que no ho sap, què és El Pont, Cooperativa de Lletres. Ho haguera explicat molt bé el president, l'escriptor Joan Andrés Sorribes, ens excusem en som seu, perquè els escriptors controlem les paraules, però no la salut.

Som vora 40 escriptors, que des de fa un parell d'anys tenim les mans entrelaçades per formar un pont. Ens trobem físicament o virtualment i mitjançant la cooperació difonem l'activitat literària en català de les comarques del nord del País Valencià. Una difusió, que sovint assolim amb l'organització, per exemple, d'actes com este espectacle poètic musical dedicat a Miquel Peris, que esperem, els faça passar un abona estona, mentre s'apropen sensitivament a la vida i obra del poeta.

Nosaltres hui homenatgem Peris, perquè homenajar-lo és reivindicar-lo. I reivindicar-lo implica l'assumpció plena de la importància de la seua figura i la seua obra en el món cultural castellanenc de la segona meitat del segle XX. I en esta reivindicació va implícita també la d'una llengua, la d'un paisatge, la d'una gent i la d'un país.

Un poeta ho és en el seu temps i les seues circumstàncies. Deslligar-lo no ens permetria fer una radiografia correcta de molts aspectes. Tots coneixem quins són els mals endèmics de la nostra societat, però durant els anys en què Peris i Segarra començava a formar-se, i més encara quan, de manera tardana, començava a escriure, les fronteres literàries i les imposicions lingüístiques limitaven la ploma de Peris a un localisme i un estil determinats. De tot, ell va saber treure'n profit. Cert és que ens primeres publicacions, hi ha el que coneixem com folklorisme, costumisme, quotidianitat. Com igualment és cert, que va saber també evolucionar cap a una major transcendència en la temàtica i la forma. Dominant el llenguatge i fent ballar harmoniosament la paraula més culta amb la més popular. De tot plegat cal trindre una correcta i justa valoració, i un sentit agraïment. Miquel amb el seu quiet somniar va anar bastint un gruix poètic d'una transcendència que va molt més enllà de la contemplació i el caràcter pairalista, i va crear a més, un gran ventall de referents locals, amb la recuperació i reinvenió de mites, la creació de nous personatges sorgits de la terra i la conjugació mestra i gens desafinada de tots ells. Mentre feia tot això en la nostra llengua, mantenia viva la literatura castellanenca durant unes dècades, que des de la desaparició de Bernat Artola, un dels seus referents, semblava haver quedat tocada de mort. Va fer de Pont entre dos moments i dos contextos literaris diferents.

3-RECITEN POEMES DE PERIS:

SUSANNA:

Per eixe pont, per la mà estesa i per tantes altres coses, nosaltres, escriptors d'un Pont paral·lel, retem homenatge a Miquel Peris i Segarra. I una manera de fer-ho és rescatant les seues paraules, recuperant el seus versos, a través de la veu d'altres poetes. Manel Pitarch, Vicent Jaume Almela, Lluís Meseguer, Romà Bernad i Toni Pitarch recitaran alguns poemes seus.

MANEL PITARCH és vila-realenc, filòleg, escriptor, compta amb publicacions de didàctica, de sociolingüística i d'història literària. Comença ben jove a escriure poesia i entre altres guardons obté Jacint Verdaguer d'Òmnium Cultural a Catalunya. Sempre s'ha sentit molt lligat a la figura de Miquel Peris, i va tindre la sort de compartir alguna tertúlia literària amb el poeta en els anys 80. Amables coincidències de la vida, ara és professor a l'Institut de Secundària i Batxillerat del Grau de Castelló, que porta el nom de Miquel Peris Segarra. Manel ha elegit avui per a dedicar-li'n la lectura el poema XIV de "Primaverals afanys": Quina enveja li tinc a la pitera..., per haver esdevingut, amb el temps, un emblema del mateix autor i per significar el seu arrelament a la terra, és a dir, a la mar, i de l'espiritualitat de la mateixa poesia, que Miquel Peris va voler representar en exaltar la pitera com a protagonista d'una personificació simbòlica molt ben construïda.

RECITA MANEL

SUSANNA:

Miquel Peris i Segarra confessava tindre, a més d'un gran amor pels seus pares, una absoluta debilitat per la mar i per la seua gent. Poeta mediterrani veia en el mar l'origen de la vida, la mare, la falda perfecta on reposar per al quiet somniar. I en eixa mar, l'ha vist sempre reflectit Vicent Jaume Almela, i d'ella també ha begut per assaborir els elixirs de la llibertat i la paraula.

VICENT JAUME ALMELA: castellanenc, poeta i escriptor, també lletrista de músics castellanencs. I comparteix amb Miquel Peris i Segarra la passió per la seua terra. De fet, és en llegir-lo, tant a ell com a Bernat Artola, Vicent Marçà o Manel Garcia Grau que experimenta el goig de l'escriptura i el conrea de la mateixa manera que es fon amb l'entorn. És obvietat dir que s'estima la llengua, la nostra, la que empra i emprem per contar-nos la vida, que és com es va vivint. Vicent Jaume sempre ha vist Miquel Peris, com un vell mariner que navega en el vers, un poeta d'emocions guarnides moltes vegades amb aromes de la mar, que es reflecteixen en molts dels seus poemes: albaïnes, ones, gavines, vaixells, mariners errabunds o marinerets d'ulls blaus. Vicent Jaume ha triat el poema Mariner Errabund, de Cançons de Grumet escrit el 1978.

RECITA VICENT JAUME

SUSANNA:

Seguidament, i si han llegit el programa, havia de recitar uns versos el nostre company, l'escriptor Joan-Baptista Campos. Una malaltia que s'ha complicat en les últimes setmanes li ha impedit finalment participar en este homenatge. En nom seu demanem disculpes. I en nom de tots li enviem tanta energia positiva com li calga. En el seu lloc tindrem també la sort d'escoltar, en uns segons, el professor i acadèmic, Lluís Meseguer

-Peris i Segarra, de família burgesa, rep educació liberal, aprén la llengua, i l'estima, igual que s'estima la seua terra i la seua cultura. Tant en els seus anys dedicats a l'ensenyament com en la faceta d'escriptor, la porta arreu de les comarques castellanenques, juntament amb tota una activitat sociocultural, que s'ha de tindre en compte quan recordem el seu llegat. Però Miquel Peris era un home cult, amb un món poètic de gran sensualitat, amb constant connexions amb els mites grecollatins. Amb un primera etapa més paisagística, i una darrera més intimista, li atorguem el mèrit de representar els dos papers perfectament i sense estridències. És símptoma d'intel·ligència. D'això en sap molt Lluís Meseguer

LLUÍS MESEGUER, Herbers (Els Ports de Morella), Lluís és catedràtic de Literatura a la Universitat Jaume I. Compagina una ampla activitat socio-cultural-acadèmica, amb una gestió del temps per a mi misteriosa i admirable. S'ha dedicat a activitats en el camp de l'espectacle, la música, el periodisme, la renovació pedagògica i la participació social i cultural. Ha publicat llibres de poemes, de pensament i viatge, a més d'altres estudis generals sobre literatura, espectacle i història de la cultura, ha publicat i impulsat els autors de Castelló, entre ells, Bernat Artola. Meseguer va conèixer bé Miquel Peris. I per descomptat coneix la seua obra. Per això és la persona idònia per fer-nos una semblança del poeta. Això serà en uns minuts, ara el reclamem a l'escenari per a recitar dos poemes breus encadenats: el principi del "primer poema" de Miquel Peris "Camins del somni" i el final del "darrer poema" (no editat sinó llegit, titulat "Homenots", dedicat als bombers de Castelló). Amb esta tria Lluís ens mostra l'alfa i l'omega vital de la voluntat poètica i cívica de Miquel Peris.

RECITA LLUÍS MESEGUER

SUSANNA:

-Qui en la mort veu la vida, desmostra una actitud mental serena, vital i a l'hora assedegada. Què és la vida sinó xicotetes morts. Cada pèrdua és una mort, cada mort una pèrdua, i cada tria són una pèrdua i una mort. Totes, no s'entenen prèviament si no hi ha vida. Són conceptes duals, o així els entenia Peris. El ying i el yang o l'alfa i l'omega. L'home ve de la mort, el temps conceptualment és un paràmetre inventat per fer encabir tot el que succeeix del principi, la vida, al final, la mort. I és dolor també. Perquè l'assumpció no implica negació, ben al contrari. Tant és així que Miquel Peris defineix la mort per al poeta com a font de la vida. És una de les vessants més reflexives de Peris, i amb la qual, sense menystenir les altres, se sent més identificat Roma Bernad.

Romà Bernad i Negre: és de Figueroles, a l'Alcalatén, compagina la feina de graduat social amb la d'escriure versos i prosa. Activista cultural mitjançant la paraula, bé en forma de poema o d'articles. I d'entrada el felicitem perquè acaba de guanyar la Flor Natural de la Mare de Déu de Lledó. Romà va conèixer l'obra de Miquel Peris pel "Cau de l'Art" de Lluçena, on a coneçaments dels 70 el mestre va saber va saber congrega a l'espai de l'ermitori de Sant Antoni tota una munió d'artistes, intel·lectuals, pintors, poetes,...Ha triat un poema de "Tenebres" , un llibre, de l'etapa més reflexiva de Peris, on Romà hi veu la força i el mestratge d'un gran poeta.on ja es feia preguntes que encara hui ens fem i per a les quals ningú troba resposta.

RECITA ROMÀ

SUSANNA:

-Llegir peris, en un moment de globalització fins i tot per a la tristesa i l'abatiment col·lectiu, ens reconcilia amb el que tenim més a prop que al cap i a la fi es el que ens ha convertit en el que som. És una reflexió que em resulta molt addient per a donar pas a presentar a Toni Pitarch, perquè crec que hi ha una certa semblança en el tarannà de tots dos.

Toni Pitarch

És mestre d'escola. Assagista local, comarcal, narrador o poeta. Malabarista de les paraules, les fa servir amb la mateixa habilitat per a posar la lletra a un himne de futbol, que per a elaborar la didàctica per a l'ensenyament de les Ciències Socials. M'he permès furtar-li la definició del seu perfil en el blog on desglosa el seu cervell des de fa temps . És un vila-realenc amant del seu poble. És un valencià amant de València del territori, de les tradicions, de la cultura, del paisatge. És un ciutadà europeu que pensa en àmbit global i actua en clau local perquè el món s'ha d'organitzar de baix cap a dalt. Toni ha triat un fragment poètic de Miquel Peris de l'acte de proclamació de la Reina de les festes de Vila-real, publicat en l'obra completa.

RECITA TONI

4-ACTUACIÓ ARTUR, 'CANTE PER FORA PLORE PER DINS'

En Peris, l'existència del jo va lligada a l'amor. En la seua poesia, l'amor és la fusta que sura en un mar de desolació, un sac ple de respostes. Amb tendència a la contemplació, l'actitud

de Peris no és quietud ni passivitat, donat que el primer gest per a manprendre lluites és l'observació. Mediterrani, hedonista, amant de la joventud i la bellesa, rep i interpreta el plaer com un bé. I tot això és una tria que ell fa, ell tria ser poeta, que inclou el gaudiment i inclou el patiment. Sovint per això Peris, cantava per fora, plorava per dins.

5- PARLAMENT ACADÈMIC LLUÍS MESEGUER

SUSANNA:

Abans els he fet una breu introducció sobre la trajectòria professional del professor i acadèmic Lluís Meseguer. Entendran doncs que siga una de persones amb un coneixement sobre la vida i obra de Peris, i una veu totalment autoritzada. Però en Lluís hi ha un factor afegit que no tots tenen la sort de posseir, i és la facilitat de discurs, el verb ajustat i precís per a que sense adonar-nos-en, a poc a poc, anem interioritzant els missatges i acabem dibuixant de manera senzilla, completa i amable el perfil, en este cas de Miquel Peris. Els que no ho hagen comprovat, ara tenen l'oportunitat. Lluís....

PARLA LLUÍS

6- POETES RECITEN POEMES PROPIS

SUSANNA:

Hi ha qui pensa que des dels nostres clàssics fins a ara ja està tot dit, i que si no som capaços de dir coses noves no paga la pena seguir escrivint. No és cert. Gens ni miqueta. Potser ja estiga tot dit, el temps sempre ha passat, la nostra naturalesa és cíclica i la dona i l'home, amb variants contextuals sempre protagonitza els mateixos fets, i senten els mateixos anhels. Cada un conta les coses de manera diferent en funció d'un gran paràmetre de variants. I ahí rau la riquesa de l'escriptura. Una sabata és una sabata, la funció des que s'inventà, no ha variat, és la mateixa en tots els casos. Però hi ha infinitat de models. I Miquel Peris va fer un calçat a la seua mida, apropiat a les voreres que havia de trepitjar i fàcils de treure's per a poder caminar descalç sobre l'arena de la mar.

Els nostres poetes en són un paradigma més. Tots han escrit un poema propi en què, reten homenatge a Miquel Peris. Però cada poema és únic i personal, com ho són cada un d'ells.

MANEL PITARCH POEMA PROPI:

Miquel Peris a més de poeta va ser tot un activista cultural i un defensor de la nostra llengua. Compromés amb el diàlg social, la metodologia, el treball i la passió, la raó i l'entrega. Si fem comptes, moltes coincidències hi trobem amb Manel Pitarch: literària, professional, de compromís lingüístic, i d'altres que formen part de l'imaginari personal i emotiu dels poetes. Manel reconeix que un dels primers textos poètics en català que el van animar al gust per la poesia pertanyen al gran mestre del Grau. I ara, ell amb estos versos propis li manifesta agraïment i li ret homenatge.

VICENT JAUME RECITA POEMA PROPI

Quan Vicent Jaume Almela era adolescent, per raons de veïnat, es creuava amb Miquel Peris pel carrer Major a l'altura de la plaça Maria Agustina, sempre vestit amb la seua jaqueta de quadres i la seua gorra marinera, que li donàvem un cert aire de bohèmia i llibertat. Vicent Jaume conserva intacta aquella imatge, així el poema que li dedica, ens parla d'un vell mariner-poeta que rep la inspiració del seu versos a la remor cadenciosa de la mar...la mar on Vicent Jaume ens confessa imaginar, el seu immens i lliure palau blau. El poema és diu Mariner

LLUIS MESEGUER RECITA POEMA PROPI

Ell va ser un dels joves escriptors que juntament amb Vicent pitarch, o Josep palomero es deixava caure de tant en tant per les tertúlies que inicià Peris al bar Darío ací a Castelló, i on el món intel·lectual d'aquells anys 60 i 70 parlava de política, poesia, cultura o nacionalismes. Lluís ens recita dos poemes breus. En el primer d'ells ens encadena dos poemes molt breus de Vicent Andrés Estellés (perquè guanyà la Flor Natural de la Magdalena del 1962) i el segon un poema de Lluís "Poema de mar" del llibre "Les veus del vent", perquè va guanyar amb ell el Premi Bernat Artola l'any 1982, el segon i darrer any, i el primer, de l'any anterior, l'havia guanyat Miquel Peris!

ROMÀ BERNAD RECITA POEMA PROPI

Creu que la generació de Miquel Peris van saber mantindre viva la nostra llengua d'una manera molt digna i amb qualitat tenint en compte el context en què els va tocar viure. I això ha aplanat el camí de posteriors generacions. És amant de la llengua i de la terra i ens recita tot seguit el poema homenatge que ha escrit per a Miquel Peris, agraint-li així la llavor plantada

TONI PITARCH RECITA POEMA PROPI

En Toni Pitarch, la nostra història, que és la nostra llengua i la nostra terra, formen un tàndem perfecte, una columna harmoniosament vertebrada. Perquè en Toni hi ha la passió per l'entorn i missió educadora de la llengua que hui li reconeixem a Peris, de la mateixa manera que i amb la mateixa dedicació amb que ell evocaba i reivindicaba la plana. Com també sap fer Toni mesurant amb justícia les fronteres.

7-ARTUR CANTA 'FES SONETA'

8-CLOENDA

SUSANNA

Sovint el poeta no comparteix subjecte amb l'home, Peris si, són un mateix, és fins i tot a vegades poema. Vitalista, quimèric, mariner, utòpic, si volen ingenu, tot i que si és així, jo m'apunte a la seua ingenuïtat quasi amb els ulls tancats. A ell ja li calien somnis en el seu temps, no ens en calen més ara? L'agost el 1983, Miquel Peris escrivia uns versos visionaris, atemporals, que ens semblen ara necessaris per a buscar la serenitat que cal per a defugir les negres primaveres que ens pinten l'FMI i companyia. I amb ells acabem:

"Com ja conec, amic, el món que t'ha tocat viure la vida, vull fer-te una comanda. Descansa, atura't,

pensa, gaudeix la silent ombra que t'ofereix l'ombrívola xiprera, i parla amb tu mateix. Potser colombraràs el cim on viu la calma.”

Senyores i senyors, amics pontaires, amants de la cultura i de la terra, gràcies per compartir este modest homenatge, i que esta primavera els facilite el matalàs perfecte de paraules per al un quiet somniar.